

מוסרה

כתב עת מבית "הלכה ומסורה" • חדש אלול תשפ"ו • גיליון עב • שנה ו' • mosera7156287@gmail.com
מפעל "ארחות הלב" מוסדות "שובי נפשי" תכב"ץ

דבר מו"ר ראש המוסדות

מו"ר כה"ר הגאון המקובל רבי עזריאל מנצור שליט"א
ראש מוסדות "שובי נפשי" תכב"ץ

החוטא לחבירו ומת - יבקש מחילה על קברו

אל שערי חצר מוות עם הציבור, ושם להשיח את דבריו. וכפי שמצינו בגמ' ברכות יח: ושם ביקש שמואל את אבא אמרו לו רבים אבא יש כאן בבית הקברות אמר להם אבא בר אבא וכו', ואם כן מספיק שיעמוד בחצר מוות, ויזכיר את שם האדם שחטא לו ויחש אותו וכו' ויאמר חטאתי וכו' בפני בני האדם, אשר הביא לשם כך. ועוד מה יתן ומה יועיל כל בקשה זאת על הקבר, שכן כאשר הוא אומר לחבירו הקבור "חטאתי לפלוני זה" הלא המת אין בכוחו להשיבו בדבר המחילה אשר הוא מוחל לו.

בבקשת סליחה זו פונה החי אל חלק רוחני מסויים הנשאר כאן בעוה"ז

הנה כדי להבין בשלימות ובאמיתות את כל מהלך ההלכה הזו, וההוראה אשר יוצאת ממנה. מוכרח לדעת יסודות רבים מחכמת הקבלה בעניין נפש האדם, ומהלך פירוט ענייני הנפש השורה באדם. ובקיצור נמרץ הנה הרוחניות אשר נמצאת באדם, היא נחלקת לחלקים רבים ושונים, והם מתפשטים תוך מערכת גוף האדם. ולכן אף על פי שהאדם הסתלק מן העולם, עם כל זה אותם החלקים המסויימים אשר הם התחתונים ביותר במעלה מחלקי הרוחניות הנמצאים באדם החי, נשארים עמו ואינם מת' נתקים מעצם הנפטר. אלא נשארים תוך גופו, ומחוצה לו, עד לתחית המתים. ואולם החלקים הרוחניים העליונים, הם אשר עולים לגן עדן הארץ, וכן לגן עדן העליון. ומכאן כי המתים עצמם, אף על פי שהם שוכני עפר כביכול כאבן דומם, עם כל זה שורה בתוכם רוחניות כל הזמן, והרוחניות הזאת היא נקראת בפי חכמי הקבלה "הבלא דעל גרמי וגו גרמי" והרוחניות הזאת אינה נפרדת לעולם, והיא אשר שומרת על גוף האדם עד לזמן תחיית המתים. ועתה כאשר באים עדה ציבור שלם אל הקבר, ובדוקא אל הקבר, וממילא לא לחצר בית הקברות ולא בבית הכ' נסת, אלא מעמידן על קברו, אזי הנפש עצמה של המת אשר היא נמצאת בגן עדן, היא כמו כן מזדמנת ומגיעה וחופפת על גופו בנוסף לאותו הבלא דגרמי. וכביכול הוא חי בקברו, כפי אותה המדרגה, ויש לו כח להאזין במדרגתו את לשון הוידוי ובקשת המחילה, ובכך נעשה נחת רוח לנפטר עצמו, וממילא נמחל לחוטא חטאו, ובהקדמה הקצרה הזו יהיה מובן כל ההוראות היוצאות מהלכה זו.

החוטא לחבירו ומת

כהכנה לימי הרחמים והסליחות, אעלה פרט קטן בענין בקשת החוטא מחילה מחבירו, לאחר אשר נסתלק מהעולם. הנה על פי יסוד דברי הגמרא ביומא פז ע"א, פסק רבינו הרמב"ם בהלכות תשובה הלכה אחרונה מפרק ב בזה הלשון: החוטא לחבירו ומת חבירו קודם שיבקש מחילה, מביא עשרה בני אדם, ומעמידן על קברו, ויאמר בפניהם חטאתי לה' אלהי ישראל, ולפלוני זה שכן וכך עשיתי לו. עכ"ל.

כמה תמיהות על ענין בקשת סליחה זו מן המת

יש להבין את כל לשון ההלכה וההוראות אשר נמצאים בה, וב' פרט לשיטת הרמב"ם, איך יוסבר הלשון בשכל בריא ועיון ישר. תחילה מפני מה הוצרך להביא עשרה בני אדם למעמד הזה, היה מסתפק בהבאת שלשה אנשים. ואם תרצה לומר כי הם כנגד השלש שורות שהיה עליו להביא אם היה מפיסו בחייו, עדיין אין זה מיישב את הלשון. שכן אמרו מביא עשרה בני אדם, וממילא הוא אינו מכללן, ופשוט. ועוד יותר יש לשאול, מפני מה הוצרך להביאם ולהעמידן על קברו, היה מספיק להביא את העשרה בני אדם אל בית הקברות אשר הוא קבור שם, מבלי צורך להגיע אל הקבר. או שיעמוד בתוך הציבור בבית הכנסת, ויאמר בפה מלא בפני אותו הציבור את לשון הוידוי לה', וכן יפרט את חטאו כלפי אותו המת. ועוד יש להבין כיצד אומר בלשונו ולפלוני זה, והוא כי מה יש צורך להדגיש לפלוני זה, אחר שהוא עומד על קברו עם עשרה בני אדם, וכל עיקר ביאתו הוא והציבור לבית הקברות הוא לשם כך. שכן כאשר אומר לפלוני זה, הרי הוא מדבר עם המת בלשון נוכח, ובאמירת זה הוא מורה באצבע, זה ולא אחר, ופלא. ואף על פי שתרצה לומר כי אמירה זו היא אל העדה שבאו עמו, עדיין החוטא מציין אל המת שחטא לו. ועיין בגמרות המו' דפסות לא נזכר תיבת "זה", ואולם עיין ברי"ף שגרס תיבת "זה" וכן הוא בעין יעקב, וממילא היא גירסת רבנו בגמרא הנזכרת.

איך לומר שתקנו כן להרגעת מצפוננו של האדם בלבד

ועוד יש להתבונן דאם יאמר אדם שמטרת הענין הוא כדי לה' רגיע את מצפוננו של החוטא בלבד, אם כן היה מספיק להגיע

המונים פקדו את ציונו הקדוש של מרן המקובל האלהי בוצינא קדישא ציס"ע הגר"י צובירי זיע"א גאון רבני תימן בדור האחרון, ביומא דהילולא דיליה יום חמישי ב' באב, אשר כבר נודע בשערים סגולת העליה לציונו הקדוש, להיושע תשועת עולמים בבני חיי ומזוני, זיווגים הגונים, רפואה ועוד ועוד.

המשך בעמוד 6 >>>

חמדה גבוהה

מאחד מחכמי תימן לא נודע למי מקדושים אבקת רובל, סוד שילוח הקן

ועשה, ומילה שלא בזמנה אינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב, כי המילה מצות עשה ויום טוב עשה ולא תעשה, כי השי"ת צוה לשבות בו, והוא אמרו שבתון ומנע בו מן המלאכה, והעיקר אצלינו לא אתי עשה ודחי לא תעשה ועשה.

טעם אחר שאין עשה כו', שאין עשה שאומר גבי מצורע" ו"לקח למטהר שתי צפרים", דוחה את לא תעשה שהוא "לא תקח האם על הבנים", ועשה הוא "שלח תשלח", לפיכך אינו יכול העשה של מצורע לדחות אלו השנים, שהם עשה ולא תעשה.

המקדיש עוף^א, פירוש הקדיש עוף להביאו או למכרו ליקח המעות ולתקן בקיעת בית המקדש, בדק לשון סדק ובקיעה. שאין שילוח האם נוהג במוקדשין, אע"ג דכתיב "שלח תשלח", ודרשינן אפילו מאה פעמים, דוקא של הפקר אבל במזומנין לא, וכל שכן לשון הקדש ואין אלו שלו אלא של הקדש, ואם היה נפסד היה חייב להביא אחר, וכיון שמצא הראשון צריך להביא אותו שהקדיש, עכ"ל.

דע, כי הגלות מכפרת עון דכתיב"נע ונד תהיה בארץ", ואח"כ"וישב בארץ נוד". ומאחר שהאיש ההוא נזוף בגלות, מי יליץ בעדו.

ולכן גזרה החכמה האלהית לשלח כדי שתצטער על בניה, ובהצטער האם יצטער ג"כ המלאך הממונה עליה, כי כל דבר המתהווה מתחת גלגל הירח, יש לו כח מעורר מן השמים, שנאמר"הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ", אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך למעלה שמכהו ואומר לו גדל. אם בעשבים כך, כל שכן בבעלי חיים, ובפרט בעופות שנאמר"כי עוף השמים יוליך את הקול".

וכשהמלאך מצטער עליה, מבקש רחמים מלפני הקב"ה, והקב"ה מעורר רחמיו על כל בני הגלות ועל כל הנעים ונדים ממקומם. ומי גרם זה, אותו ששילח האם, ולזה ייטב למשלח ויארץ ימים.

ועל דרך האמת, "שלח תשלח את האם" זו אם הבנים לרוממותה ולמעלתה, "ואת הבנים תקח לך" הם שבע ספירות בהם תעסוק, אסור ליטול אם על הבנים.

פי' המשנ"ה^ה עיקר אין עשה דוחה את לא תעשה

א. בראשית יב, יב. ב. שם טו. ג. איוב לח, לג. ד. בראשית רבה פרשה י' פסקא ו'. ה. קהלת י' כ. ו. עין שושן סודות שהובאו בו עיקרי הדברים הנ"ל. ז. כ"ה בבב"א ו"ל"י פשרו. ז"ל הרמב"ם פ"ג מהלכות שחיטה ה"ט: 'אסור ליטול אם על הבנים ואפילו לטהר בהן את המצורע שהיא מצוה, ואם לקח חייב לשלח, ואם לא שלח לוקח, שאין עשה דוחה לא תעשה ועשה' וכו'. ח. ויקרא יד, ד. ט. רמב"ם שם הלכה כ'. 'המקדיש עוף לבדק הבית, ופרח מידו והרי הוא מכירו ומצאו רובץ על האפרוחים או על הביצים, לוקח הכל ומביאן לידי גזר, שאין שילוח האם נוהג במוקדשין שנאמר "ואת הבנים תקח לך" ואלו אינן שלך'. י. חולין דף קמא ע"א.

הלכות ומנהגים - הלכה ומסורה

דיני ברכות השחר

מברכת 'שעשני כרצוני', כמי שמצדיקה עליה את הדין. ויש אומרים שתאמר ברכה זו בלי שם ומלכות.^א
ה. ממזר, סומא - ממזר חייב לברך את כל ברכות אלו 'שלא עשני גוי' וכו', דישראל גמור הוא. וכן סומא לפי שחייב בכל המצוות.^ב

ו. ברכת הנותן ליעף כח - יש מוסיפים ברכת 'הנותן ליעף כח', שתיקנוה על שאדם מפקיד נשמתו בערב ביד הקב"ה עייפה מעבודה קשה כל היום, ומחזירה לו בבוקר שלווה ושקטה.^ג וכן יש קהילות בתימן שנהגו לברך ברכה זו.^ד ודעת השלחן ערוך שאין לברך ברכה זו, לפי שלא נזכרה בתלמוד.^ה וכן מנהג קהילות מרכז תימן.^ו

ז. ברכת מגביה שפלים - בסידורי הגאונים ובכמה מהראשונים הובאה ברכה נוספת 'מגביה שפלים',^ז אך ביטלו מנהג זה על פי הוראת הפוסקים.^ח

א. תקנו חכמים לברך כל יום ברכות השחר, שהם ברכות על סדר העולם והנהגתו, כדי להשלים מאה ברכות בכל יום, וצריך כל אדם ליזהר בהן, שאסור לאדם ליהנות מהעולם הזה בלי ברכה.^א

ב. וכן צריך לברך בכל יום 'שלא עשני גוי', 'שלא עשני עבד', 'שלא עשני אשה'. ואין מברכים 'שעשני ישראל' או 'שעשני יהודי', לפי שאמרו חז"ל נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא.^ב ומכל מקום אם בירך 'שעשני יהודי' או 'שעשני ישראל' במקום 'שלא עשני גוי', יצא,^ג אך יש אומרים שאם בירך כן, אינו יכול לברך שוב שלא עשני עבד ואשה, כי בכלל ישראל שהוא בן חורין ואינו עבד, וכן משמע ישראל ולא ישראלית.^ד
ג. גר - גר שהייתה הורתו ולידתו שלא בקדושה, אינו מברך שלא עשני גוי, אלא יברך 'שעשני גר'.^ה

ד. אשה - נשים ברכות 'שלא עשני גויה', 'שלא עשני שפחה' בשם ומלכות.^ו ובמקום 'שלא עשני אשה'

א. ברכות (ס"ע"א). ב. טור (ס"י"א). וכן כתב בשתילי זתים (ס"ק ט) בשם הלבוש, וכתב עוד שתקנו ברכות אלו אחר שנשתכחו מרוב הגלות. והמשנה ברורה (ס"ק א) כתב רק את הטעם שאסור ליהנות מהעולם הזה בלי ברכה. ג. מנחות (מג"ע"ב) שלחן ערוך (ס"י"א) ד. מהר"י מינץ (דרשות דרוש ב) הובא בהגהות רע"א, וכן הביא הב"ח (אות ז) והט"ז (ס"ק ד) ושתילי זתים (ס"ק ז), וראה עוד מה שכתבו בזה הב"ח והט"ז. אמנם בגמרא לפנינו הנוסח 'שעשני ישראל', וכן הוא בדפוס השו"ע המאוחרים, וכן כתב מהר"י ונה את נוסח הברכה 'שעשני יהודי' ע"פ דפוס השו"ע. אך בר"ף והרמב"ם הנוסח 'שלא עשני גוי', וכן הוא בדפוס של השו"ע (ונציה ש"כ"ה), והנוסח שלפנינו שובש ע"י הצנזורה. ה. מהר"י ונה בפירושו 'חידושי' בזה"ל 'וגם חותם הברכות אם שינה בו והענין אחד אינו משנה ממטבע החכמים, כמו 'המלמד תורה לעמו ישראל', ובנוסחאות כתוב 'נותן התורה', וכן ברמב"ם 'שלא עשני גוי' ובריק"א ז"ל 'שעשני יהודי', וכיצא בדברים אלו. ע"כ. ו. הב"ח (שם) והט"ז (שם), וכ"כ המשנה ברורה (ס"ק טו) בשם יש אומרים, וכן נקט בכף החיים (ס"ק לג) לחוש לזה דספק ברכות להקל. ודעת הלחם חמדות (ברכות פ"ט אות פס) שרק ברכת שלא עשני עבד אינו יכול לברך, אבל שלא עשני אשה יכול לברך. אמנם אין כן דעת מהר"י ונה שכתב בסידורו ברכת 'שעשני יהודי' ואעפ"כ הביא את הברכות שלא עשני עבד ואשה. ז. אבודרהם (עמ"ל מא) בשם הרמ"ה, בית יוסף ודעת היד אהרן הובא בעאר היטב (ס"ד). ומדבריו הרמ"ה משמע שאם הייתה הורתו ולידתו בקדושה מברך שלא עשני גוי, ואם הפרי' חדש כתב שתקנו על שלא נדבק בו בבוקר נשמת עכו"ם או עבד, גם גר יכול לברך כן. ט. בטור ובשו"ע וכן בתכאליל לא נזכר שנשים משנות לגויה ושפחה, אך כן כתב הויד"א בקשר גודל (ס"י ה אות כב) בשם האחרונים, וכן כתב מהר"י צובייר בסידור כנסת הגדולה. וראה בכף החיים (ס"ק מב) שיש מי שכתב שנשים יברכו ברכות אלו בלא שם ומלכות, אבל דעת רוב הפוסקים לברך בשם ומלכות, שאין זה בכלל ברכה שלא נזכרה בתלמוד, כי זו אותה ברכה רק בשינוי הלשון ממזר לנקבה. י. כן כתב הטור (ס"י"א) וכן כתב מהר"י ונה ברכה זו בשם ומלכות. וכתב לנו הגר"ש כהן (ק"ק שרעב) דאף שרוב נשים לא בירכו ברכות השחר כי לא ידעו לקרוא, מ"מ נשים שידעו לקרוא ברכו 'שעשני כרצוני' בשם ומלכות. וכתב הט"ז (ס"ק ד) דאעפ"כ שברכה זו לא נזכרה בתלמוד, מ"מ כיון שהאיש מברך על מעלה שלו, גם היא צריכה לברך על מעלה שלה. יא. הפרי' חדש (ס"ד) נחלק על הטור והשו"ע וכתב שברכה זו לא נזכרה בתלמוד, מ"מ כיון שהאיש מברך על מעלה שלו, גם היא צריכה לברך על מעלה שלה. יב. הפרי' חדש (ס"ד) נחלק על הטור והשו"ע וכתב שברכה זו לא נזכרה בתלמוד, מ"מ כיון שהאיש מברך על מעלה שלו, גם היא צריכה לברך על מעלה שלה. יג. סמ"ג (עשין כז) טור (ס"י) הרמ"א בהגה, הא"י ז"ל בשער הכוונות (ב ע"ב) מגן אברהם (ס"ק יב) בשם הכוונות, ופרי' חדש שכן נהגו בירושלים ע"פ הא"י [וכתב שיחידים לא מברכים והוא אחד מהם], כף החיים (ס"ק מז). וכן הוא בסידורי אשכנז וספרד. ועל מה שהקשו שברכה זו לא נזכרה בתלמוד, כתב הב"ח (אות ט) דמנין להם שתקנו ברכה זו אחר התלמוד, דנראה שכן הייתה נוסחתם בגמרא. ובכנסת הגדולה כתב שמנהגם לאומרה בלי הזכרת שם ומלכות. יד. כן הביא ברכה זו מהר"י צאהרי בספר צדה לדרך (פרשת צו), וכן מנהג השאמי בדרום תימן, ובכללם דראע, דמאר וסביבותיהם. (הגר"ח בסיס, הגר"ח דחבש) בסידור תכאליל זתים (ס"י"א) וכן נהג כמנהג גר צ"ל, וכן מנהג מחוז יריס כפי שקיבלנו מזקני יריס. וכמוכב בסידור תפלת יחיאאל (עמ"ל ג), וכן מנהג שרעב (הגר"ש כהן), וכן מנהג ביד"א (הגר"י זכריה), וכן מנהג עדן (אוצר מנהגי עדן פ"א אות ז). ויש קהילות גם במרכז תימן שנהגו לברך כמו ק"ק הנעם. טו. כן כתב הבית יוסף (ס"י"א) עוד ברכה) דמאחר שלא נזכרה בתלמוד אין רשות לתקן ברכה זו, ושכן כתב האגור (ברכות ס"י פז) ושהרמב"ם הסמ"ק והרוקח לא הזכירו ברכה זו. וכן פסק בשלחן ערוך (ס"י). וציין רבינו השתילי זתים (ס"ק יד) למה שכתב הכנסת הגדולה (הגהות ב"י אות ה) 'זהו כמו שלש שנים בא פה תיר"א' ת"ח מארץ הצבי והעיד ששמע שרבינו המחבר ז"ל חזר בו בסוף ימיו והיה אומרה בהזכרת שם ומלכות על פי הקבלה, ועל פי עדות זו נהגו קצת לברכה בשם מלכות, וגערת' בהם שלא מפני עדות המעיד ששמע על פי השמועה נניח מה שכתב כאן ונבא לידי ברכה לבטלה. ע"כ. טז. כן מובא בשתילי זתים שהשיטת השתילי זתים את הגהות הרמ"א שם שכתב שמנהג אשכנז לאמרה. וציין בס"ק יד למה שכתב בכנסת הגדולה, שאין לנו לשנות המנהג משום שמועה שמרן חזר בו בסוף ימיו עיי"ש, וכ"כ מהר"י בעץ חיים (ח ע"ב) מהר"י צובייר באמת ויציב (ח"א ס"ח), וכ"כ הגר"ש מחפוד, הגר"פ קורח, הגר"ש מנצור, הגר"א שמן, הגר"א שמואל, הגר"א אריה. יז. ברכה זו נזכרה בפשיטות בסדר רם עמרם גאון (סדר ברכות השחר) סדר רב סעדיה גאון (עמ"ל פח) בה"ג (הלכות ברכות) כד יתיב אומר ברוך מגביה שפלים, העיטור (שער ו ס"י תתקג) מחזור ויטרי (סדר שחרית) אבודרהם (ד"ן מאה ברכות), ונראה שכן היה המנהג הקדום בתימן לפני תקופת הרמב"ם, וכפי ששאלו על זה חכמי תימן לריבנו אברהם בן הרמב"ם [אלא שכתב להם לבטל אמירת ברכה זו וכדלקמן], וכפי שזכרה ברכה זו במקצת תכאליל קדומים (כת"י הספריה הבריטית מס' 711) וכן כתב מהר"י צובייר זצ"ל (שקדמה לסידור כנסת הגדולה ח"ג עמ"ל 6) וראה באורך מקורות ברכה זו בקובץ אסופות (ח"ב עמ"ל פח). וכן דעת הב"ח (אות ט) להלכה שאין לגמור במי שמברך ברכה זו, שנזכרה בעיטור והרוקח והאגודה וכדאי הם הני אשלי רברבי לסמוך עליהם, ומוכח בספר העיטור והאגודה שהיה לפנייהם ברכה זו בתלמוד. וכן הלבוש כתב ברכה זו, וכן פסק המגן אברהם (ס"ק יב). אך מ"מ כתב על זה הפרי' מגדים (א"א ס"ק יב) 'ואין אנו אומרים מגביה שפלים, וגוערין בו, דאין לחדש עתה, ובפרט שכל אחד בונה במה לעצמו בנוסחאות משונות בזמן הזה', והביא תר"ד המשנה ברורה (ס"ק כג). יח. כן מובא בתשובות רבינו אברהם בן הרמב"ם (ס"י פג) שכתב 'וכבר ראינו בכלל הברכות שכתבתם בשאלתכם ברכות שלא ידענו להם עיקר ולא זמן, כמו מגביה שפלים אחרי זקק כפופים, ואלה לא הזכירם התלמוד, ואם נזכרה בסדר, הרי זו אולי טעות של סופר או חכם או חזן, ואסור לאמרה ולא כיצא בה ממה שנתחדש נוסף לברכות הנזכרות בתלמוד. ע"כ. וכן כתבו בשבלי הלקט (ס"י ד) בשם תשובות הגאונים שרב עמרם גאון הסיר ברכה זו, והאגור (ס"י פז) וכן פסק השלחן ערוך (ס"י"א) וכו"כ הפרי' חדש (ס"ד) דגוערין בו עד הכאה ודלא כה"ח. ועל פי זה נהגו בקהילות תימן שלא לברך ברכה זו, וכפי שלא נזכרה ברוב התכאליל, וכ"כ מהר"י בעץ חיים (סדר ברכות השחר) וגם אצלינו לא נשמע מעולם מי שמברך ברכות אלו, ולא נזכרו בסידורי אבותינו שאנו מבני בניהם, וכ"כ מהר"י צובייר בסידור כנסת הגדולה (בהקדמה לח"א).

לב נשבר ונדכה - א-להים לא תבזה

מכנסי נשים רקומים, מצנפות, בגדי גברים, ויחד עם זה מיני תכשיטים, הברכה שרתה במעשי ידיו והוא נעשה לאדם אמיד, משכך היה ביתו פתוח לכל נצרך והרבה במעשי צדקה וחסד.

למרבה הצער אף שילדים רבים נולדו לו, ילדיו לא החזיקו מעמד זמן רב ונפטרו בזה אחר זה, האיש שהצליח במסחרו, לא זכה לזרע בר קיימא, והילך נכאים אף שהצדיק עליו את הדין.

כאמור אחד מביקוריו בצנעא היה בחדש אלול, הוא התארח בביתו של עזרי צדוק, ועמו הלך להתפלל, ראש בית הכנסת שהכיר את מארי סלימן כאיש נעים זמירות הזמינו לעבור לפני התיבה. לא רבים הם החזנים היודעים לתת לכל קטע גוון מיוחד ולעיתים נאמרות הסליחות כמצוות אנשים מלומדה, והנה מארי סלימן נתן לכל משפט ומשפט גוון ומשמעות עמוקה ומיוחדת.

משהתחיל את הפיוט "ישן אל תרדם" ועד סיום ה"מרנות", הצליח לרתק את קהל המתפללים, שסגור ליבם נפתח ועינם מקור דמעה, כשלכל אחד מהמתפללים היתה סיבה משלו להתייחד עם בוראו באותה שעת התרוממות.

כל מכאוביו יסוריו ואבלו של שליח ציבור מיוחד זה, שלא זכה לזרע של קיימא, הכבידו עליו, ובאמירת הסליחות בקול מתנגן ונוגה, היה מנסה כאילו לפרוק מעליו את משא היגון והאבל. כבן המתחטא ומתחנן לפני אביו הוא פונה אל היושב בשמים וסוחף איתו כבסערה את הציבור כולו "אליך ה' נשאתי עיני שמע קול תחנוני כגודל חסדך" וברוגז רחם זכרה והנחם ושמח ונחם נפש עבדך".

משהגיעה שמועתו של החזן הנפלא אל מתפללי שאר בתי הכנסיות, באו אלו ובקשוהו כי יזכר בביקורו. ואכן הוא נענה לאחדות מהן. המוני אדם מבתי הכנסת האחרים הצטופפו באותן בתי כנסיות בהן הופיע, ואותם שזכו לשמוע את תפילתו יזכרוהו וידברו בו ימים רבים.

תפילתו הזכה של מארי סלימן הצליחה להבקיע דרך אל כסא היושב בשמים, ואכן לאחר השכול, פקד ה' את רעייתו מחדש, ותביא לעולם ארבעה בנים ובת, לאושרו ולשמחת לבו.

(מעובד מתוך "באהלי תימן")

ימי הרחמים והסליחות, ארבעים ימים שהוקבעו למחילה ולסליחה לעם ישראל, בתימן הדרו בבקשת הסליחות מבורא כל עולמים, משכך היו משכימים קודם עלות השחר כשלוש שעות, מתאספים לבית הכנסת אומרים מזמורי תהילים ידועים, מרבים באמירת תחינות בקשות וסליחות עד שיעלה עמוד השחר.

מעמד הסליחות עצמו נורא

הוד, השליח ציבור אומרם כשהוא עטוף בטלית לפני התיבה שרוי באימה יראה ואהבה, בניגון תחינה לעורר הקהל בבכי ודמעה לפני קונם, כאשר כל שליח ציבור בתורו מתאמץ ככל יכולתו, להפיל תחינתו לפני בורא עולמים מעומק לבו, לעורר הציבור לחרטה ולבקשת סליחה.

ברם ישנם חזנים מיוחדים

בעלי שברון לב היודעים לעורר את הציבור בתחינתם, ואכן באחת מן השנים שטרם העליה ארצה זכו בני העיר צנעא לביקור מיוחד, אל העיר הגיע מארי סלימן עמר, אשר מלבד גדלותו העצומה בתורה, היה נעים זמירות בעל קול ערב במיוחד, מלא רגש ותחינה.

בתימן נהגו רבים בסעודה שלישית לשורר את השיר "שבת מנוחה היא" כאשר הבית הפותח "יה ממכון שבתך" הפונה לקודשא בריך הוא כי "עם דל אשר גלה" יזכה לגאולת עולמים בכך שהקב"ה יקיים "תשמיד לאיש שעיר בזוי וגאה" בזכות "תזכור זכות אבות תשמע תפילה", מי אשר שמע את מארי סלימן משורר שירה זו לא יכל לעמוד מנגד, באויר הדהד קולו החנון ומלא הגעגועים של הרב, והיושבים ומאזינים נפתחו מעיני דמעתם למשמע שיר געגועים זה שכולו תאור של בן המלך שהוגלה והושפל ותחינה לאל עליון לגאלו משביו.

מארי סלימן שימש כמרא דאתרא של העיירה שבאם השוכנת במחוז עמראן שבתמן, כ-35 ק"מ ממזרח לצנעא, בעיר זו גרו יהודים רבים כחמש מאות נפש, ומספר זה הלך וגדל בעת מצור "חוזת אלנפר" מה שגרם לרבים מיהודי צנעא לעקור ולקבוע את מגוריהם בשבאם.

כשאר חכמי תימן לא עשה תורתו קרדום לחפור בה אלא נהנה מיגיע כפיו, הוא החזיק בבעלותו חנות בשוק אשר בו סחרו יהודים ומוסלמים כאחד, חנותו היתה מעין "כל בו" ובה היו בדים צבעוניים למיניהם

מראה העיירה שבאם

שיעורו של מרן הראשון לציון הגרש"מ עמאר שליט"א בהיכל ישיבת "שובי נפשי" בהלכות בית הבחירה

לטענות הנשמעות כיום מצד העולים להר הבית, הסבורים כי ניתן להסתמך על חישובי המידות הזיהויים השונים כדי לקבוע את המקומות שבהם, לטענתם, ניתן להיכנס.

בשיעור השתתפו חכמי ורבני ישיבת "שובי נפשי" ובראשם ראש הישיבה כה"ר הגאון המקובל **רבי עזריאל מנצור שליט"א**, כה"ר הגאון **רבי שלמה תם שליט"א**, אב"ד ירושלים וראש בית המדרש לדיינים ורבנים. כה"ר הגאון **רבי נתנאל מנצור שליט"א**, מרבני הישיבה ומראשי הכוללים להוראה ודיינות. **הגאון רבי יהודה מערבי שליט"א**, ראש כולל הוראה. והגאון **רבי בועז יוחנן שליט"א**, ראש כולל דיינות.

המעמד התקיים לקראת סיום זמן קיץ בישיבה, כאשר תלמידי הישיבה אברכי הכוללים האזינו לשיעורו הנרחב של הראשל"צ, בסוגיות החמורות הנוגעות למקום המקדש ולהלכות בית הבחירה.

מעמד תורני מיוחד התקיים בהיכל ישיבת "שובי נפשי" בשכונת בית ישראל, כאשר **מרן הראשון לציון הגאון הגדול רבי שלמה משה עמאר שליט"א** הגיע לישיבה, שבראשות

כה"ר הגאון המקובל רבי עזריאל מנצור שליט"א ומסר שיעור מיוחד לקראת סיומו של זמן קיץ.

במהלך השיעור נשא הראשל"צ שיעור עמוק ונרחב בהלכות בית

כסא דנחמתא

נשגור קמיה דהרבנים הגאונים

כה"ר הגאון רבי עזרא קרואני שליט"א

נשיא מפעל "ארחות הלכה"

כה"ר הגאון רבי שאול קרואני שליט"א

ראש כולל "בנתיבות יוסף"

וכה"ר הגאון רבי יואל קרואני שליט"א

מח"ס "שאו ידיכם קדש" ג"ח

בהילקח מהם אמם אשת החסד, צנועה וחסודה, חכמת לב, זכה בתפילתה, ביתה פתוח לכל נצרך, גדלה בניה וצאצאיה לתורה ולמצוות

נתבקשה לישיבה של מעלה בזקנה ושיבה טובה

מרת שמחה בת מארי סאלם ז"ל

אשת חבר למארי ניסים קרואני זצ"ל

יה"ר שיקויים מהרה מקרא שכתוב

"ובלע המות לנצח ומחה ה' א-להים דמעה מעל כל פנים"

הרב עזריאל מנצור אברכי כולל "בנתיבות יוסף" מערכת "הלכה ומסורה"

הבחירה, ובמרכזו עסק בסוגיה האם ניתן להקריב קורבנות בזמן הזה במקום המקדש, וכן בסוגיית האיסור לעלות להר הבית.

בתוך שיעורו העלה הגרש"מ עמאר שליט"א טענה נגד העולים להר הבית, הטוענים כי מידות המקום ידועות וכי ניתן לקבוע על פיה עד היכן מותר להיכנס.

בין הראיות שהביא לדבריו הזכיר הראשל"צ את דברי הרמב"ם בפרק ב' מהלכות בית הבחירה, שם מבואר בעניין בירור מקום המזבח ומידותיו. הראשל"צ ציין כי נצרכה עדות מיוחדת באשר למקום המזבח, למידותיו ולאפשרות להקריב עליו קורבנות, וזאת אף שבאותה תקופה היו זקנים רבים מגולי בית ראשון שיכלו להעיד על מידות מקום המזבח.

בדבריו עמד הראשל"צ על משמעות הדברים ביחס

הילולת מרן המקובל האלהי הגר"י צובירי זיע"א

"זכרון יחיאל - הרצליה".

הצבור הקדוש העלה על נס את מארגני ההילולא שדאגו לכל הבאים לכל הפרטים הנצרכים, וכל אחד בשמו הטוב יבורך, וכן הוקירו את פועלם של החברא קדישא בסיוע מר אלדד מזרחי הי"ו יו"ר המועצה הדתית ת"א, מזה כמה שנים דואג בלב ובנפש חפיצה להצללה בכל השטח הסמוך לציון.

יהי רצון שזכות בעל ההילולא מרן המקובל האלהי קדוש ה' הגר"י צובירי זיע"א תעמוד לכל הזקוקים לישועה בכלל ובפרט, ובמהרה נזכה לתשועת עולמים בבנין בית מקדשנו ובביאת משיח צדקנו, אכ"ר.

כבר מהבוקר החלו המוני עמך בית ישראל לעלות אל ציונו הקדוש בבית העלמין ירקון, כאשר בין הבאים נראה מרן הגר"ש מחפוד שליט"א חבר מועצת חכמי התורה וראש בד"ץ יורה דעה, אשר נבצר ממנו להשתתף בעצרת עקב מושב ביה"ד המתקיים בשעות העצרת, אשר אף הוא בא להעתיר על ציונו של מרן זיע"א בשעות הבקר לישועת הכלל והפרט, כשהוא מלווה בנכדו חביבו הרב יוסף דוד מוגרבי שליט"א.

לקראת מעמד התפילה המסורתית המרכזי על ציונו של מרן זיע"א "ישועה באהלי צדיקים" בשעה 6:30, גדשו המוני הבאים את כל אזור הציון, כאשר בתחילת המעמד הוחל בקריאת פרקי תהילים שנקבעו ע"י מרגן ורבנן שליט"א, המסוגלים לישועת הכלל והפרט, לאחר מכן נאמר הקטע מרן דבשמיא מן הסליחות, כאשר כל הצבור זועק בתחינה מעומק הלב לישועתן של ישראל, בסיום נאמרה התפילה על קברו של צדיק ע"פ ספר "לשון חכמים" להבא"ח.

לאחר התפילה העתיר מו"ר כה"ר הגאון רבי עזריאל מנצור ראש מוסדות שובי נפשי, מתלמידי המובהקים של מרן זיע"א, לישועת כלל העולים וכלל עמך בית ישראל בכל העניינים.

ב מ ע מ ד
ה ש ת פ ו
הרבנים הגאונים
כה"ר הגאון רבי
אברהם אריה
שליט"א ראש
מוסדות "תורה
והוראה - ת"א",
מו"ר כה"ר הגאון
המקובל רבי
עזריאל מנצור
שליט"א ראש

מוסדות "שובי נפשי", כה"ר הגאון רבי שאול אחרק שליט"א רב ק"ק תימן אלעד, כה"ר הגאון רבי ששון ניסים שליט"א ראש מוסדות "בני תורה - רחובות" כה"ר הגאון רבי שאול קרואני שליט"א ראש כולל "בנתיבות יוסף", כה"ר הגאון רבי זהר עוקשי שליט"א ראש ישיבת "ברכת אברהם", כה"ר הגאון רבי נתנאל מנצור שליט"א מראשי ישיבת "שובי נפשי", כה"ר הגאון רבי חיים נהרי שליט"א מו"ץ ברחובות, כה"ר הגאון רבי חיים צדוק שליט"א ראש מוסדות "משכנות שלום - אלעד", כה"ר הגאון רבי יצחק ענקי שליט"א רב קהילות בני התורה - עמנואל, כה"ר הגאון רבי נתנאל חגיבי שליט"א ראש ישיבת "מקור חיים - גדרה" כה"ר הגאון רבי יצחק קרואני שליט"א רב ק"ק "שתילי זיתים - מודיעין עילית", כה"ר הגאון רבי עזריאל אדמוני שליט"א רב ק"ק בני יוסף - ברוקלין, נכדו כה"ר הגאון רבי אביב צובירי שליט"א ראש ישיבת "עטרת כהנים" כה"ר הגאון רבי ינון אברך שליט"א רב ק"ק "כנסת הגדולה - קרית הרצוג ב"ב" כה"ר הגאון רבי נתן סער שליט"א ראש מוסדות

לוח ההלכות המבוקש בהדפסה

הגלגל ומסורת

פסקי הלכות נחוצים לימות השנה לשנת התשפ"ז

במנוח ק"ק תימן

הגאון רבי שאול אחרק שליט"א

הגאון רבי ששון ניסים שליט"א

הגאון רבי שאול קרואני שליט"א

הגאון רבי זהר עוקשי שליט"א

הגאון רבי נתנאל מנצור שליט"א

הגאון רבי חיים נהרי שליט"א

הגאון רבי חיים צדוק שליט"א

הגאון רבי יצחק ענקי שליט"א

הגאון רבי נתנאל חגיבי שליט"א

הגאון רבי יצחק קרואני שליט"א

הגאון רבי עזריאל אדמוני שליט"א

הגאון רבי אביב צובירי שליט"א

הגאון רבי ינון אברך שליט"א

הגאון רבי נתן סער שליט"א